

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : RDG4530003

ชื่อโครงการ : การพัฒนาองค์การจัดการน้ำ-กรณีศึกษาลุ่มน้ำบางปะกง

ชื่อนักวิจัย : วีระพล เต้สมบัติ¹, กอบเกียรติ ผ่องพูน¹, สุคนธา แอคะรัฐ², ปวิช เกศวงษ์³ และ Eric Biltonen³

Email address : kobkiat.p@ku.ac.th

ระยะเวลาโครงการ : กันยายน 2544 – พฤศจิกายน 2545

รายงานฉบับนี้เป็นผลการศึกษาของ โครงการพัฒนาสถาบันการจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพในลุ่มน้ำบางปะกง โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการเชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ การวิเคราะห์ปัญหาน้ำ การวิเคราะห์เศรษฐกิจ-สังคม และการวิเคราะห์องค์กรเพื่อให้การออกแบบและจัดตั้งองค์การจัดการน้ำเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การวิเคราะห์ปัญหาน้ำได้แสดงให้เห็นถึงสถานการณ์ปัจจุบันในลุ่มน้ำ ซึ่งหากมองในภาพรวมทั้งปี น้ำยังคงเพียงพอต่อความต้องการ แต่สถานการณ์ดังกล่าวอาจเปลี่ยนแปลงในอนาคต เช่นในกรณีที่เพิ่มการใช้น้ำชลประทานของอ้อย และการเพิ่มการผันน้ำลงสู่กรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ยังพบว่า ลุ่มน้ำมีประสิทธิภาพการใช้น้ำมากถึงร้อยละ 90 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีการใช้น้ำในลุ่มน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

การวิเคราะห์เศรษฐกิจ-สังคมและการประเมินสมรรถนะการชลประทานแสดงให้เห็นถึงบทบาทของผู้รับน้ำชลประทานมีต่อการจัดการน้ำในลุ่มน้ำ เกษตรกรทั่วไปจะไม่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายและกระบวนการตัดสินใจ

การวิเคราะห์องค์กร แสดงให้เห็นถึงการก้าวอย่างเชิงบวก เพื่อเข้าสู่การจัดการลุ่มน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การตระหนักถึงความต้องการในการจัดตั้งองค์การจัดการน้ำในระดับลุ่มน้ำ ความต้องการในการจัดตั้งองค์กรเกษตรกรเพื่อเป็นตัวแทนของเกษตรกร และความต้องการในการประสานงานการจัดการทรัพยากรน้ำที่ดีขึ้น ระหว่างตัวแทนจากหลายๆ ส่วน

คำสำคัญ: ลุ่มน้ำบางปะกง การวิเคราะห์ปัญหาน้ำ การวิเคราะห์เศรษฐกิจสังคม การวิเคราะห์องค์กร การจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

¹คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ²กรมทรัพยากรน้ำ และ ³International Water Management Institute-South East Asia

ABSTRACT

Project Code : RDG4530003

Project Title : Regional Study on the Development of Effective Water Management Institutions: A Case Study of the Bang Pakong River Basin

Investigators : Taesombut, V.¹, Pongput, K.¹, Aekaraj, S.², Kysavawong, P.² and Biltonen, E.³

Email address : kobkiat.p@ku.ac.th

Project Duration : September 2001–November 2002

This report is conducted for the "Development of Effective Water Management Institutions" in the Bang Pakong River Basin. The goal of this study was to identify linkages between these three components include water accounting analysis, a socio-economic analysis, and an institutional analysis, so as to better identify and design effective water management institutions.

The water accounting component indicated the current situation of the basin. Currently, water is still adequate on an annual basis, but this situation may reverse under a number of scenarios come to being in the future. Among these scenarios is increased irrigation by sugarcane growers and increased diversions to Bangkok. The basin efficiency of this basin is about 90%, it showed that this basin has high effective water consumption.

The Socio-Economic Analysis and Irrigation Performance Analysis highlighted the important role that irrigators play in water management of the basin. In particular, agriculture plays a significant role in the basin, both in terms of livelihoods and as a factor in poverty alleviation. Farmers in general are not very influential in the policy making and decision making process. They are, however, among the most vulnerable.

The Institutional Analysis section indicated that while many positive steps have been taken toward the more effective management of river basins. In particular, the recognition of the need for river basin organizations to manage water from the basin perspectives, the need to establish farmer organizations to represent farmers, and the need to better coordinate water resources management among the many diverse agencies.

Keyword: The Bang Pakong River Basin, Water Accounting Analysis, Socio-Economic Analysis, Institutional Analysis, Effective water Management

¹Faculty of Engineering, Kasetsart University, ²Water Resources Department, and

³International Water Management Institute-South East Asia